

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna
APARE SAPTAMANAL

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe

se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancoate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor

un șir mic 6 Lei pentru o dată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul convenit.

Abonamentele și inserțiunile

se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Biserica împotriva comunismului

Ierarhii ortodocși ardeleni, întruniți în luna trecută, la scaunul mitropolitan din Sibiu, au adresat clerului și poporului credincios din Mitropolie o epistolă pastorală prin care îi pune în gardă împotriva propagandei comuniste și-i îndeamnă să lupte cu acest dușman al răzămăului și al ordinii.

Pastorala aceasta e cum nu se poate mai binevenită. Preețimea și fiii devotați ai Bisericii sunt de mult înșiruiți în rândurile luptătorilor împotriva acestei hidre care se ridică în contra lui Dumnezeu și a ordinii morale și spirituale întemeiate pe credință și singura în stare să asigure o relativă pace și bunăînțelegere între oameni. Duși de îndemnul și indicațiile firești ale credinței în Dumnezeu și ale iubirii de neam, ei au simțit că trebuie să se înroleze fără ezitare în lupta contra acestui adversar implacabil al tot ce e nobil și înalt. Dar pastorala aceasta a ierarhiei va avea darul să dea luptei în contra comunismului un caracter mai sfânt, mai grav, mai hotărât: însuși Biserica în calitatea ei de instituție divină, lăsată de Dumnezeu să păstreze intacte marile adevăruri cari pot asigura oamenilor un maximum de bunăconviețuire pământească și de fericire cerească, însuși ea, cu toată autoritatea ei morală, a declarat luptă față de acest dușman care demult o batjocurește și o lovește cu mijloacele cele mai crude și mai inumane acolo unde are puterea în mână.

Pastorala ierarhilor ardeleni e o analiză și o combatere temeinică a acestei frivole și îndobitocite concepții de viață pentru care „toate trebuințele omului s'ar fi oprind la: mâncare, beutură, îmbrăcăminte și adăpost“.

Între creștinism și comunism există un antagonism ireductibil. Prin toate fibrele sale unul neagă pe celalalt. Aceasta deoarece comunismul nu e numai o doctrină de tehnică socială, ci este și o concepție integrală despre lume, din care e alungată radical credința în Dumnezeu, în suflet și în viața viitoare. Nici n'ar putea comunismul să le admită pe acestea, căci atunci ar trebui să lase ceva din patetica afirmare că numai printr-o tehnică socială se poate fericii omenirea, iar virtuțile cari derivă și sunt în funcțiune de credința în Dumnezeu, nu pot avea nici un rol în înobilirea raporturilor dintre oameni și în ușurarea greutăților sociale. Necredința e parte organică, ființială a comunismului. Și deaceia el dă peste tot un fiasco deplin. El este un regim nenatural, anormal pentru oameni. Și viața nu poate curge în

cadre anormale multă vreme. Comunismul a putut fi la unele popoare cel mult o etapă scurtă, de experimentare; până n'a fost aplicat s'au putut lega de el mari speranțe. Dar experiența l-a condamnat în scurtă vreme și definitiv ca pe o anomalie care stingherește și păgubește viața oamenilor.

Astăzi, după ce două popoare au experimentat cu prețul unor mari suferințe comunismul, ar fi o neghiobie să mai caute a-l experimenta și altele. Pilda lor să ne ajungă și să ne fie de avertisment zguduitor.

Mai ales neamul nostru trebuie să se ferească de-o asemenea experiență, căci ea ar fi desigur fatală pentru libertatea lui câștigată cu mari jertfe și după sute de ani de grea așteptare și de amară viață în robie. Dacă Rusia nu și-a periclitat existența ca stat, fiind locuită de un popor uriaș și nici Spania, fiind o țară omogenă și nepândită de competiții străine, statul nostru, înțesat de atâtea minorități și pândit de atâția dușmani în amintirea cărora sunt proaspete înghenunchierile de ieri, ar cădea cu siguranță, din

prima zi de anarhie și de amortire a sentimentului național, pradă la comiei acelor cari prea s'au învâțat să trăească domnește din exploatarea noastră ca sclavi.

Comunismul duce apa la moara străinilor. La noi, în mod cu totul special, din pricina superiorității culturale a străinilor, comunismul ar fi instrumentul de exploatare a noastră din partea străinilor. Doar nu deageaba îl susțin cu atâta fanatism tocmai anumiți indezirabili proaspeți cetățeni ai țării noastre. Au ei atâta dragoste de poporul nostru că vreau cu orice preț să-l ferească? S'o creadă cei naivi. Pe noi să ne slăbească cu dragostea. Și statul nostru trebuie să fie mai tare — i-o spune azi Biserica și-i dă toată binecuvântarea — și să ia de urechi pe toți acești indivizi de anumită rasă pe cari «dragostea» pentru neamul nostru nu-i mai lasă să se astâmpere, și să-i ducă până la Constanța îndreptându-i cu un gest definitiv spre țara de unde s'au împrăștiat.

Chestiunea aceasta, atât de indisolubil legată de problema apărării noastre eficace de puhoiul distrugător al sălbătăciei comuniste, trebuie rezolvată urgent așa cum o cer interesele neamului nostru, nu cu fraze, ci cu fapte radicale și curajoase.

Dr. D. STĂNILOAE

Ortodoxia în mijlocul frământărilor religioase de azi

Perspectivile religioase și bisericesti în țara noastră tentează speranțele optimiștilor, dar nu lasă nepăsători nici pe cei pesimiști.

Optimistul e prins în mrejele unor exagerate așteptări, fiind un imaginativ, un sentimental, un mistic, iar pesimistul fără elan sufletesc vede lucrurile mai rău de cum sânt.

Au existat totdeauna aceste două opinii diferite printre ceice se preocupau de desăvârșirea finală a lucrurilor aparținătoare religiei și bisericii.

Unii sânt de părere că ne găsim pe calea desăvârșirii și totul merge în condițiile cele mai prielnice către ținta finală.

Alții, dimpotrivă, văd stări și fapte în culori întunecate, simptome de destrămare și decadență, cari mergând până la capăt, cine știe la ce prăbușire ne vor duce.

Și una și alta din aceste păreri are susținători. Au substrat în istorie. Ambele teorii găsesc confirmare în toate epocile.

Realismul însă îl face pe om să fie conștient de sine, să-și dea seamă de slăbiciunile firii omenești, și să le recunoască sincer, așteptând totuși îndreptarea lor și neperzându și paciența.

Un astfel de credincios se va bucura din tot sufletul că sfânta noastră biserică e pregătită azi mai bine decât în trecut, ca să-și îndeplinească sacra sa misiune în sânul neamului românesc.

Semnele vremii de azi nu sânt prielnice unei renașteri în masă a credinței. De aceea biserică apelează la individ și la grupuri de oameni și de femei ca să-i convertească la Hristos, în scop de a-i face creștini cu convingeri religioase și fii devotați ai sfintei biserici strămoșești.

Biserica noastră dispune azi de asociații religioase pentru toate păturile sociale, pentru toate vârstele, pentru bărbați și pentru femei.

Oastea Domnului lucrează în păturile țărănești și muncitoriești, societatea Sf. Gheorghe e destinată tinerețului adult, Reuniunea femeilor ortodoxe se nizește să restabilească altarul în familie iar Frăția Ortodoxă Română — această nobilă inspirație a zilelor noastre, — stăruiește în rândurile intelectualilor de a desprinde orientări nouă și sigure în perplexitățile de azi, din comoara bunurilor spirituale moștenite dela înaintași, îngrijind ca această

comoară să fie transmisă sporită urmașilor noștri.

Biserica noastră, sprijinită de aceste asociații religioase, e încunjurată de trei curente spirituale universale. Un curent e caracterizat prin lozincă: *Să ținem la religia veche*. Al doilea curent vrea o religie nouă. Iar al treilea curent nu vrea să știe de nici o religie.

Omul de azi, cuprins în învălurirea curentelor concomitente are impresia că se găsește într-o casă cu ușile și ferestrele deschise, amenințat să vadă răstornându-se tot ce e în lăuntrul său și în jurul său.

Spre răsărit de țara noastră e Rusia sovietică, în care stăpânește curentul ateist. Uriașul imperiu e condamnat la o agonie îndelungată din pricina ateismului feroce. În Germania cu două confesionalități, s'a pornit un curent popular cu tendința de a înlătura cele două confesiuni și a le înlocui cu o religie în care pe tronul lui Dumnezeu să stea nația, rasa.

În țara noastră credința strămoșească vrea să stăpânească cu toate drepturile și responsabilitățile în fața lui Dumnezeu și a neamului.

Biserica noastră ortodoxă națională este o stavilă în contra curentului pentru religii nouă și a celui ce caută distrugerea religiei.

În marea mișcare a ecumenicității, Biserica noastră participă cu rugăciunile sale și cu dorința și hotărârea fermă de colaborare cu alte culte creștine.

Sprijinul cel mai însemnat, pe care l-a primit Biserica noastră pentru păstrarea religiei străbune este înființarea Frăției Ortodoxe Române în 1933. Ea constituie un eveniment istoric, care a stărnit o undă proapătă de idealism creștin în întreaga țară.

Printre elogiile aduse constituirii Frăției Ortodoxe Române merită să reproducem câteva pasagi din articolul dlui Nichifor Crainic: *Spre o lume nouă*, în Calendarul din Martie 1933:

«Covârșitoarea manifestație creștină de la Cluj înseamnă adeziunea lumii intelectuale ardeleni la principiile de viață ale ortodoxiei. S'au pus acolo bazele statutei ale unei acțiuni metodice de aprofundare individuală și socială a credinței. Mireni aceștia de toate categoriile, în fruntea cărora stau profesori universitari vin și proclamă din nou religionea ca singura putere capabilă să le oțelească sufletele și să le strângă în coeziunea morală a unei societăți românești bine definite.»

E vorba, prin urmare de cea mai luminată pătură socială a țării în curent cu ce se gândește în lume, în curent cu ce se petrece în lumea de azi, și, deci în măsură să aleagă o directivă sănătoasă și salvatoare pentru viața poporului nostru.

Epoca noastră nu e o epocă de liniște, ci o epocă de mari frământări și de prefaceri fundamentale. O lume

veche se surpă. O lume nouă se va naște. Ce se surpă știm cu toții. Ce se va naște nimeni știe, ci fiecare bănuște într'un fel sau altul. Dar această lume, care se va naște nu poate fi altfel decât sufletul care o va crea. Ea va fi după chipul și asemănarea sufletului.

Niciodată sufletul nu iese mai evident la iveală decât în asemenea epoci de tranziție, când o lume veche moare și alta stă să se nască».

I

Ortodoxia noastră n'a fost numai o pavăză în vremuri de răstribite, ci chivotul ei e menit să ne călăuzească și în epoca libertății.

În Ardeal ortodoxia și-a câștigat merite neperitoare ca o reacțiune religioasă a poporului nostru în contra încercărilor seculare ale asupritorilor streini de a ne suprima viața națională, limba datinele și aspirațiunile și a ne smulge dela sânul acestui pământ.

În această lungă epocă ea a lucrat în lăuntrul poporului nostru ca un factor de progres, care a așezat petrele de temelie ale culturii și civilizației noastre. Aceste temelii sânt valabile pentru întreg poporul nostru de pretutinderea, pentru că în ortodoxie e un principiu de unitate capabil de lărgire și de extensiune, cuprinzând întregă suflare românească în spațiu și în timp. Ortodoxia noastră a fost un admirabil laborator al adevăratei democrații și al libertății politice naționale. Valoarea omului și potențialitățile lui de sanctificare le-a străjuit această ortodoxie a neamului nostru, a acestei menire nu s'a încheiat. Pentru că ea este un experiment teologic și bisericesc, un experiment moral neterminat având o durată permanentă și mai ales o importanță statornică de a sintetiza cele vechi cu cele nouă, universalul cu naționalul, autoritatea cu libertatea, tradiția cu progresul. Ortodoxia noastră păstrează vii amintirile vremii și ale veșniciei; îmbrăcat într'ansa Hristos s'a sălășluit deapurarea în acest neam, când maiestros, când smerit, nu clădind palate ci împrăștiind mărgăritele veșniciei.

Și de oarece în această ortodoxie națională se sprijină conștiința noastră istorică, această conștiință trezită și activă e chemată să asimileze tot ce e bun și să elimine ce e nefiresc.

Noi sântem tradiționaliști, pentru că ortodoxia e ancorată în do-

lubl în evenimente petrecute într'un anumit timp, dintr'un anumit loc. Vifleemul, Nazaretul și Ierusalimul au o semnificație simbolică prin personalitatea și opera Mântuitorului Hristos.

Această atârănare de istorie a ortodoxiei prezintă unele dificultăți pentru mentalitatea omenească de azi. Pentru că o religie legată de istorie, e în funcție de ce e local. Pe când o religie, bazată pe rațiune, e în funcție de ceea ce e universal.

Există și o accepție ignobilă a tradiționalismului: că tot ce ți se predă trebuie primit ca fiind dat de Dumnezeu și de apostoli și să nu amesteci nimic în medicina închisă și stampilată.

Tradiționalist nu înseamnă a renunța la rațiune, la reflexiune și la libertate, ci a nu abuza de acestea. Creștinul ortodox e convins că Dumnezeu i-a încredințat un lucru prețios. Că Dumnezeu i-a descoperit iubirea și puterea Sa și că noi suntem chemați la lumina și la cunoștința, la care omul nu poate ajunge singur. Că, pentru cunoașterea adevărului vieții, noi suntem călăuziți de o mână și de un ochi pătrunzător și însași Providența divină ne călăuzește toți pașii spre adevărul absolut.

În tradiționalismul ortodox venim dela întunec la lumina cunoștinții adevăratei Dumnazeu. Ortodoxia ne aduce la botele grației și la lucrarea sfântă a Bisericii.

Prin sfințele taine dătătoare de viață și prin practica virtuții ne descoperim păcatele și ne reînnoim întru viață și nădejde. Prin tradiția ortodoxă dobândim revelația puterii și a iubirii lui Dumnezeu.

Noi, ca sinceri creștini ortodocși nu putem susține înaintea creștinilor și a locuitorilor acestei țări, că orce credință religioasă e în mod necesar adevărată, sau că orce practică creștină e în mod necesar corectă.

Intru cât iubim sincer pe Hristos, păzim poruncile Lui și ascultăm de Biserică, ne împărtășim de povățuirea sfântului Duh spre tot adevărul necesar mântuirii.

Dar trebuie să ne aducem aminte că Duhul sfânt nu stănjinește libertatea omului. Nu șilește mintea spre adevăr, nici voința spre sanctificare.

Nici cel mai înțelept credincios nu poate trece peste autoritatea bisericii, nici generația nu se abate dela linia croită de tradiție.

De oarece prin biserică creștinul își însușește bunurile acumulate ale

rasei, individul este scutit de riscurile experimentării proprii. Iată ce spune contele Keyserling: «Numai bisericii se poate mulțumi că învățături inferioare n'au ajuns la suprațărâre — pentru că vulgul e predispus spre astfel de lucruri netrebnice».*

II

Epocile lungi de asuprire din afară au avut darul de a stabili o unitate launtrică bine încheată în sânul poporului nostru din Ardeal. Această unitate n'a putut-o sparge ruptura dela 1700, a Habsburgilor. Transformările prin care străbate au zdruncinat sufletele și un anume desechilibru s'a produs, prin curentul sectar, care datează, ce e drept dinaintea de război, dar care s'a întărit între ceice au emigrat în America și apoi s'au reîntors acasă precum și prin ceice s'au molipsit de sectarism în taberile de prizonieri din Rusia și Italia, în timpul războiului mondial. (Statistica arată că numai bapțiștii în România au câștigat 40.000 suflete, în decurs de 15 ani. În 1920 erau 9000 bapțiști).

Statul nostru a dus până acum o politică religioasă șovălnică. A tolerat propaganda sectară, acest cal troian cu agenți streini, cari pescuesc în tulburare, printre cei ignorați și porniți spre răsvrătire în contra oricărei autorități politice și bisericești.

Statul și Biserica nu s'au înțeles la vreme că trebuie să colaboreze la olaltă în chestia sectarismului și neglijențele trecute se ispășesc crâncen. Scepticii și ateștii se găsesc în desechilibru moral, dar tot un desechilibru moral e și plaga sectarismului.

În ce constă acest desechilibru pentru sectari?

Deși nu putem contesta în mod absolut zelul religios al acestora, nici dragostea și reverența pentru Hristos, totuși detestăm totala lor lipsă de înțelegere pentru rostul și ființa Bisericii.

Biserica creștină ca comunitate istorică a fost alcătuită dela început și din oameni păcătoși. Și azi sunt mulți creștini apăsați de fel de fel de păcate. Printre acestea egoismul e cel mai frecvent, fiind natural tuturor ființelor omenești — și acesta e păcatul original — deși fac parte din comunitatea aceluia, cari prin iubirea lui Hristos aspiră să dobândească puterea de sus, ca să se izbăvească de iubirii și să fie strămutați la largul iubirii divine.

* Graf Hermann Keyserling: Wiedergeburt, pag. 524, Darmstadt 1927.

Când așteptăm să vedem în credincioșii de azi sălășuirea vie a Duhului sfânt, așteptăm ceva ce se va realiza deabia la capătul sforțărilor Bisericii. Pentru că ea nu e menită să fie lăcașul celor sfinți, ci al păcătoșilor, cari adâncii nevredniciei lor cred totuși că Mântuitorul Hristos îi poate transforma întru asemănarea Lui.

Istoria Bisericii creștine ne dovedește că adeseori s'a încercat să se facă din biserică o societate de sfinți. Dar ceice au stăruit în aceste, s'au separat în secte, cari n'au fost alcătuite din sfinți — plini de umilință și de iubire — ci din farisei și ipocriți.

Astfel sunt sectarii noștri cari nu fac excepție dela această regulă generală a sectarismului peste tot.

Tipul sectar e deplin cristalizat și poate fi descris în mod amănunțit.

El e individualist și fanatic. Rupându-se de biserică, se crede convertit la Hristos și chemat să alerge dela om la om, ca să-l câștige pe partea sa.

Sectarul preferă să trăiască în grupuri mici. El alege din gloriile sfintei credințe anumite adevăruri, dându-le o importanță principală și îndobândind alte adevăruri tot atât de esențiale și necesare pentru mântuire. Sectarul exagerază, iubește adausurile arbitrare și fantastice la credință și la practica ei. Se situează pe o linie nouă de viață etică-profetică, desconsiderând maiestatea cultului tradițional și manifestațiile cucerniciei moștenite. Se provoacă la principiile vorbirii de pe Munte și la simplicitatea vieții creștine din veacurile primare, când creștinii, — în așteptarea venirii a doua — nu se interesau de stat, nici de frământările societății. Sectarul de azi se ferește de frământările politice, economice, frământările propoveduește frățietatea și egalitatea cu cei nevoiași și oropsiți, nu în temeiul valorii personale, ci al nevredniciei și al necesității grației divine. Sectarul, când nu arată nepăsare față de stat și așezămintele obștești, le critică și le detestă, în rând cu socialiștii și cu comuniștii, dușmani ai ordinii sociale și ai autorității.

O analiză amănunțită a tipului sectar se găsește în lucrarea teutonică a savantului Ernest Troeltsch: Die Soziallehren der Christlichen Kirchen und Gruppen, Tübingen 1923, pag. 358—388.

[Sfârșitul urmează]

Tr. Scorobet

* FOIȘOARA *

Rugăciunea mântuitoare

— Povestire istorică —

de Pr. A. Nanu

„Mult poate rugăciunea cea fierbinte”, (Iacob 5, 16).

În cetatea Orleansului francez, care străjuea cu măreție malul drept al Loarei, era tânguire mare, ca'n cetatea lui Noe pe vremea potopului, pentru că hoardele lui Attila o impresurară cumplit din toate părțile, cum n'a mai fost impresurat niciodată până la anul 451 după nașterea Domnului. Ura înfiorător haitele hunilor în lungul bastioanelor, ca vijelia în lungul codrului și se năpusteau furioși asupra porților, ca lupii asupra strungilor cu oi. De-o parte-i învăpăia însuși Attila, de alta feciorii săi Irin și Ellac; aici s'avânta Valemir în fruntea ostrogilor și aici voinică, acolo se repezea să facă iureș Ardoric cu gepizii săi meșteri și de muncă și de luptă, și pe lângă aceștia le mai curgeau în ajutor puhoie de alani cu sulți lungi și de geloni armați cu coase și de bastarni cu pașul sprinten și de scandinavii înalți, cu scut rotund și de heruli cu nume purtător de groază și de alte neamuri bărbare, cari de cari mai aprige și mai sălbatic.

Pe când se involbura primejdia prăpădului asupra cetății, cerul se înroșea de flăcările satelor și târgușoarelor din jur, cari ardeau ca jirezile de paie uscate și văzduhul se cernea de norii sperlei aduse de vânt. Spaimea în sufletele orleansenilor desnădăduiți. Iar fugarii scăpați, ca prin minune, din părjol, le buimăcira mai mult capul cu veștile lor sguduitoare:

— Pe unde trece Attila cu calul, nu mai crește iarba verde tot anul!

— Nu numai hunii, ci și călușei lor cu fugă drăcească, încă poartă pe vreme de furtună câte-o glugă de piele omenească!

— Pline-s drumurile toate de oseminte omenești neîngropate!

— Nu poate fi mai rău nici focul iadului, decât biciul din mâna hunului!

Topiții de pară aștor vești, numai puținii bapțiștii avură curajul să-și apere zidurile vetrelor, împreună cu ostașii cărmuirii. În zăpăceala mare, unii se zăvoriră 'n chilioarele lor, cu soții și cu copii, așteptându-și în suspin amar sfârșitul. Alții se grămădiră în fața sfințelor altare, cerând în rugăciuni fierbinți ajutorul cel de sus. Și iarăși alții coplesiră curtea bătrânului vlădică Anian, și casa și biserică lui mare, cerșindu-i mila să se roage lui Dumnezeu pentru ei, ca să-i mântuiască din vârtejul morții.

Credinciosul slujitor al Domnului își iubea turma ca sufletul său și chiar și pe acesta încă era în stare să si-l pună pentru răscumpărarea ei. Ca om al rugăciunii adânci și tainice, el de mult își petrecea o mare parte a vieții în cineșii săi. Dar de când eșise vestea potopului hunic, își făcuse sălăș în casa Domnului. La altar îl lăsa, seara, soarele ce se scufunda în apele apusului și tot acolo-l găseau și zorile dimineții. Se ruga toată noaptea, din tot sufletul său, pentru mântuirea cetății. Și cu cât sporeau și groaza și fiorul în inimile orleansenilor, cu atâta se făcea mai aprinsă și mai osărdnică și rugăciunea ierarhului. Iar de când atinseră valorile hunice temeliile zidurilor bătrâne, de când văjăeau săgețile nezdrăvane prin aer și de când buibuiau berbecii nestrujnici în bolovauii bastioanelor, genunchii ierarhului nu s'au mai deslipit de lesneșia din fața sfântului prestol și limba lui nu s'a mai atins nici de fărâma de merinde, ci stăruia în rugăciune îngerească. De-aceia alerga lumea la el, ca la un sfânt mântuitor.

— Roagă-te pentru noi, sînte Aniane, căci ne lovește greul Attila, ca Faraon pe fiii lui Iacov! îi strigau în plâns creștinii cari îi coplesiră biserică.

— Aveți încredere în Dumnezeu, dragii mei și rugați-vă lui fierbinte și El ne va trimite și nouă un Moise izbăvitor!

le răspundea părintește episcopul.

— Auzi, cum urli de sălbatic hunii, împrejur de noi, de se clatină și bolta cerului! Par'că ne-am afla în groapa leilor, precucioase, cu prorocul Daniil!

— La Dumnezeu toate sânt cu putință. Dacă v'ați și ruga și voi cu credința și cu căldura lui Daniil, poate-ar îmblânzi și furia leilor cari răcnesc așa de cumplit împrejurul vetrelor noastre!

— Uite, cum s'avântă în slavă flăcările caselor aprinse de vrăjmași și cum ne dogorește bobotaea din toate părțile cetății! Suntem ca tinerii din Babilon în cupotul cel cu foc!

— O, fiii mei iubiți, dacă v'ați și voi ruga așa de cucernic ca tinerii babiloneni, poate Dumnezeu, cu puterea sa cea mare și cu bunătatea sa nemărginită, ar răcori și focul care ne învăluște acum!

— Invață-ne, părinte al rugăciunii, și ne-om așa și noi așa! îi strigară c'o gură toți cei de față.

— Ascultați dar cuvântul meu, dragii mei, căci ceice mă ascultă pe mine, pe Acela-l ascultă, care m'a învrednicit pe mine, să vă descoper taina mântuirii noastre! Cei calzi la rugă și buni de voie, s'alergați la ziduri, s'ajutați cu rugă și cu lupta ostașilor noștri răriți de oțelele vrăjmașilor!

De-abia-i sburără cuvintele de pe buze și'n mulțime se și stărni mișcare și

Pastorala episcopatului ardelean împotriva comunismului

Nr. 359/1936 Sin. Ep.

Din îndurarea lui Dumnezeu:

NICOLAE,

dreptcredinciosul arhiepiscop al arhiepiscopiei de Alba-Iulia și Sibiu și mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș;

ANDREI,

dreptcredinciosul episcop al eparhiei Aradului, Ienopolei și Hălmeagului și al părților din Banatul Timișan;

VASILE,

dreptcredinciosul episcop al eparhiei Caransebeșului;

NICOLAE,

dreptcredinciosul episcop al eparhiei Orășii;

NICOLAE,

dreptcredinciosul episcop al eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului;

Iubitului cler și popor: *Har și milă și pace dela Dumnezeu-Tatăl și dela Domnul nostru Isus Hristos.*

„Au fost în popor și proroci mincinoși, după cum și între voi fi-vor învățători mincinoși, cari vor strecura eresuri plerzătoare și tânguind chiar pe stăpânul celce l-a răscumpărat, își vor aduce lor o grabnică petre“.

II Petru 2, 1.

Iubit cler și popor!

Poporul nostru s'a născut odată: *român și creștin*, fiind altoi din clipa zămislirii sale cu legea Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos. Dovadă despre aceasta stă și faptul, că până când la toate celelalte popoare se poate arăta timpul ieșirii lor din păgânătate și al intrării în creștinătate, și se cunosc numele apostolilor cari le-au încreștinat, în istoria poporului român nu aflăm astfel de date, pentru că nouă chiar dela obârșia noastră ca popor ne-au fost așezate în leagăn și în suflet lumina lui Hristos și credința creștinească. Legea lui Isus Hristos tălcuită în limba noastră a devenit pentru noi „legea românească“. Ea

a fost puterea cerească ce ne-a legat de acest pământ pe care au trăit dela început înaintașii noștri și peste care ca niște puhoae au trecut atâtea alte neamuri hrăpărețe. Ele s'au scurs ca apa, iar poporul nostru a rămas ca stânca neclintit. În istoria noastră s'au împlinit cuvintele Mântuitorului: „*Fericiti cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul*“ [Mat. 5, v. 5] și: „*Celce crede în mine are viață veșnică*“ [Ioan 6, v. 47].

Bunătatea și noblețea poporului nostru în tot trecutul lui s'a vădit și în aceea că el nu s'a făcut vinovat de prigonia celor de altă credință religioasă, de vărsare de sânge, de pângărire și de dărămări de biserici, de desgroparea sau de necinstirea morților altor neamuri. Ci poporul nostru având în față pilda Mântuitorului a știut să sufere toate nedreptățile, iar Dumnezeu a răsplătit răbdarea lui cu împlinirea visului său de veacuri, cu adunarea tuturor fiilor neamului într'o țară frumoasă și binecuvântată cu toate darurile. N'avem noi, ca popor, o mai mare datorie de împlini pe această lume decât aceea ca să ne păstrăm țara întreagă și libertatea noastră în cuprinsul ei, apărându-i granițele, câștigăte cu atâtea jertfe de sânge, împotriva oricui ar îndrăzni să le atace.

Drept aceste, după înfăptuirea unității noastre politice-naționale toate gândurile bunilor români se îndreaptă de 17 ani spre fericirea țării și spre statornicirea ei pe veci în hotarele de astăzi. Hotărârea aceasta, care este a neamului nostru întreg, o dovedește mai bine — între alte multe înfăptuiri — și mulțimea mare de lăcașuri dumnezeiești ce se ridică de sârg împânzind tot cuprinsul țării. Ele sunt dovada că poporul nostru vrea să rămână și pe mai departe credincios predaniilor sale din trecut și că nu crede în putința altei ficeri decât aceea care izvorește din ascultarea de evanghelia Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos și din povățuirea pe drumul unei vieți creștinești curate.

Dar în hotarele țării noastre, iubiții Noștri fiii sufletești, s'a adunat timpul din urmă și multă neghină adusă de vânturi, oameni cari nu au acelaș crez cu noi, cari nu au

îngropați în pământul țării părinți și strămoși și nu se simt deci legați de el cum ne simțim noi. Aceștia, sprijiniți de alți semenii de ai lor de peste hotare, au început să propovăduiască și la noi învățături străine de sufletul nostru, răătăciri cari duc popoarele la pierzare, cum este *rătăcirea comunismului*, care prin cuvinte înșelătoare făgăduiește a aduce raiul pe pământ. Preșul acestor raiuri să rămânăm prin volnicie actuala așezare de stat, să deslănțuim războiul dinlăuntru, ucigând frate pe frate, și să prefacem în cenușă bisericile alungând pe Dumnezeu din lume și religia din suflete.

Nu s'a pomenit pe lume o mai grozavă rătăcire și o mai mare erezie, decât aceasta a comunismului, care ca o fiară sălbatică pândeste să se arunce asupra tuturor popoarelor. Pilda vie a prăpădului și a pustiirii ce este în stare să le răstoarne asupra popoarelor rătăcirea și erezia comunismului, o vedem sub ochii noștri în două colțuri ale Europei, la două popoare mari creștine: de ani de zile în Rusia și acum mai pe urmă în Spania.

Apostolii urii au deslănțuit în aceste două țări cel mai groznic măcel între oameni. Cine n'a auzit la timpul său de milioanele de oameni măcelăriți în Rusia, unde astăzi domnește tăcerea, și știi și cea mai cumplită prigoană, și cine nu citește mereu despre fapte de cruzime nemaipomenită din Spania, unde viața de om nu mai are nici un preț, unde toată civilizația de veacuri se prefacă zilnic în ruine și unde, la sfârșitul cruntului războiu de acum dintre frați, totul va trebui clădit iarăși din temelie? Și toate acestea pentru ce? Fiindcă învățătura comunistă știe să răscolească toată patima rea din om. Ea întunecă mințile și pune stăpânire pe partea animalică din om. Și dima, în om și ce greu e să o potoleşti, apoi să repari toată stricăciunea făcută în timpul cât și-a perdut mințile!

Domnul nostru Isus Hristos a prorocit vremurile ce le trăim acum. El a zugrăvit cu culori vii persoana lui Antihrist care se va arăta în lume în toată puterea lui. Antihrist nu e numai o singură ființă diavo-

lească, ci este acel duh vrăjmas, care s'a arătat oarecând în persoana ucigașului de frate Cain, în persoana lui Irod, a lui Iuda, iar astăzi se înfățișează lumii în forma comunismului.

Care e acea învățătură înșelătoare cu care comunismul, ca oarecând șarpele în raiu, ispitește lumea? El pretinde că omul nu e decât trup, lipsit de suflet, și toate trebuințele omului s'au fi oprind la: mâncare, beutură, îmbrăcăminte și adăpost. Dincolo de moarte — așa zic prorocii cei mincinoși ai bolșevismului — nu mai e nimic, totul e aici pe pământ. Pentru a face pe om fericit — spun ei — bunurile pământești trebuiesc comunizate, adică averea particulară, pământul și casa și cecece ai în cuprinsul gospodăriei tale să le iee statul și să fie ale lui, iar societatea omenească să fie prefăcută într'o gramadă de oameni, în care omul singuratic dispere, cu drepturile și dorințele lui. Viața aceasta de cireadă e idolul căruia îi slujesc toți prorocii comunismului. Este limpede că învățătura aceasta pre-gătește omului cea mai neagră robie, din care dânsul după atâtea lupte de veacuri purtate în numele și cu lumina evangheliei lui Hristos, a reușit să scape.

Nu e greu să recunoaștem că această învățătură fără Dumnezeu izvorește din cea mai oarbă necredință și e culmea rătăcirii, care duce la îndobitocirea omului, făptura cea mai aleasă din lume, creată după chipul și asemănarea lui Dumnezeu.

Pentru a înșela lumea, comuniștii nu se sfiesc să afirme că germenele învățăturii lor s'ar cuprinde chiar în evanghelia Mântuitorului nostru. Aceasta e însă o schimonosire a adevărului, căci Mântuitorul n'a venit în lume să răstoarne prin revoluții sângeroase rânduiala obștească, ci a venit să îmblânzească inimiză, să semene pe om cu Dumnezeu și cu semenii lui. Mântuitorul ne-a vestit întreg adevărul, arătându-ne că ținta cea din urmă și cea mai înaltă a vieții noastre nu este aci pe pământ, ci dincolo, în viața cea veșnică, alături de Tatăl nostru cel ceresc. În lumina creștinismului noi știm că suntem călători aci pe pământ unde „*nu avem cetate stătătoare, ci o*

cete după cete o apucară spre zidurile cetății. După ce se așternu din nou tăcerea în biserică, vlădica Anian grăi mai departe: — Aceia cari ați lăsat copiii, ori bătrâni, ori bolnavi, ori neputincioși pela vetrele voastre părăsiți, să vă rugăți în clipă acasă și îngrijiiți-i și cu rugăciunile inimii, și cu faptele milostivirii, căci ajutând pe cei strămtorați, pe Dumnezeu îl ajutați și El încă ne va ajuta în părjolul strămtorării noastre!

Alte roiuri se desprinseseră îndată din mulțime, îndreptându-se spre casă. Episcopul le vorbi apoi unde rămăși:

— Voi plecați-vă înaintea Domnului Dumnezeului vostru! Nu ajunge frângerea genunchilor! Frunțile voastre să se odihnească pe lespezile de subt tălpile picioarelor voastre! Gândul minții voastre să sboare numai către cer și bătăile inimii voastre să se înfrățesc numai pentru dobândirea ajutorului dumnezeesc!

De-odată toată mulțimea se prăbuși la pământ și rugăciuni stropite cu lacrimi prinseră a pluti spre porțile cerului. Se ruga fierbinte ierarhul și se rugau cu foc creștinii, ceasuri de-arândul, cum numai în doaga morții se pot liuira valorile dăhului săltător spre Dumnezeu, când se înteră scân-

celte sugacilor și când sună porunca marei duhovnic:

— Grăbiți acum la ziduri și știriciți asupra ajutorului!

Mulțimea se ridică înviorată și roi în freamăt viu afară, să afle unde-i semnul mântuirii. Colindă în sborul gândului toată cetatea, dar nu întâmpină nicăierea minunea ajutorului ceresc, numai norii și fulgerele prăpădului. De-aceia se întoarse îngrozită în biserică, umplându-o cu strigarea desneajăduită:

— Nici-un semn de sus, părinte, nici unul! Iar bălaurii morții ne copleșesc! Ne-au sfărâmat câteve porți și-abia-i mai pot opri ai noștri!

Păstorul cel bun îi ascultă netulburat și le răspunde în graiul încrederii:

— Nu vă temeți, fiii mei! Bun este Dumnezeu și nu părăsește pe ai săi! Număci credea voastră săi să fie ai tare și rugăciunea voastră mai aprinsă! Așternați-vă iarăși închinării, dar acum celei cu adevărat din inimă! Căci încă nu v'ați rugat pân' la sudori, ca Hristos în Getsimani!

Fețele se lipiră din nou de lespezile reci și izvoarele rugăciunii începură iarăși a fâșia din adâncurile sufletului. Și atâtea ținu năvala ei, pân' se scâldea în sudoare toată

făptura, ca pe breazda plugului ori trăgând coasa, în năduful zilelor de vară. Atunci o curmă ierarhul zicând:

— Uitați-vă, sosit-a oare ajutorul?

Mulțimea aleargă din nou la ziduri, să soarbă bucuria minunii. Dar în scurt timp se întoarse mai îngrozită și mai zdrobită sufletește.

— Nu ne-a ascultat Dumnezeu nici acum, părinte, și hunii au străbătut în cetate și-i pradă cumplit marginile! strigau sguduitor și mari, și mici de-o potrivă.

— De-acum numai rugăciunea ne mai poate mântui! Vrajmașii s'au în călcăiul nostru! țipă și-o ceată de ostași scăpați din hora peirii.

— Dar Dumnezeu par'că-și astupă urechile, să nu ne-audă! Ne lasă ca pe niște viermi netrebniți, să ne calce în co-pite caii hunilor! Ne lasă ca pe niște dzrențe, să ne sfărțice bulițele barbarilor! îi răspunseră ca furtive din biserică.

Vlădica Anian nu se tulbură nici acum. Par'că-i licărea mai aprins seninul încrederii în privirea sa hotărâtă. Din îndemnul ei grăi mulțimei:

— Credeți în Dumnezeu, fiii mei și n'ă făgăduințe sa mincinoasă! Aveți răbdare, căci celce se roagă până în sfârșit, acela se va mântui! Prorocul Ilie cu toată slin-

țenia lui, s'a rugat de șapte ori în șir lui Dumnezeu, pentru îndepărtarea secetei de pe fața pământului și, cu toată săltarea inimii lui, numai după a șaptea rugă a fost ascultat! Iar voi, cărtiți abia după a doua închinare, ca evreii lipsiți de mană! Nu vă pripiți, dragii mei, în nechibzueală și nu vă întărâțați pe nedreptul! L-ați rugat pe Dumnezeu să vă mântuiască viața și avutul din potopul prăpădului! Și-i adevărat că Domnul puterilor nu v'a ascultat nici pe voi și nu m'a ascultat nici pe mine, care m'am rugat pentru voi. Dar nu din nepăsarea sa de noi, ci numai din vina noastră. Căci ne închinăram în fața lui Dumnezeu și-i cerurăm dreptei sale atotputeri să ne scoată la limanul izbăvirii, dar nu ne-am cunoscut prin nimic păcatele, nu ne-am plâns prin nimic nelegiuirile și n'am făgăduit prin nimic îndreptarea vieții noastre! Să-i dam deci rugăciunii noastre căința vameșului, și lacrimile ispișitoare ale Magdalenei, și îndreptarea lui Zacheu, și-atunci ajutorul cel ceresc nu va mai întârzia!

Mulțimea se așternu a treia oară rugăciunii, cu tot sufletul și toată inima. Se rugau bălțate cu evlavie preotului Iair, cu brațe înălțate către cer. Se rugau femeile cu focul mamei din Nain și cu stăruința

căutam pe ceeace va să fie" [Evrei 13 v. 14], deci și bunurile pământului le stăpânim ca niște ispravnici vremelnic ai lui Dumnezeu, având să-I dăm seama de felul cu le-am întrebuințat. Grijă noastră cea de capetenie trebuie să fie grija pentru sufletul nostru, care e comoara cea mai scumpă ce ne-a încredințat-o bunul nostru Părinte ceresc și cu care putem intra în viața cea veșnică. A ne lega sufletele numai de bunurile acestei vieți și a uita viața cea veșnică ce ne așteaptă, înseamnă a ne perde sufletul, care este mai de preț decât toate bogățiile lumii. De aceea zice Mântuitorul: „*Ce va folosi omului dacă va câștiga lumea întreagă, iar sufletul său îl va pierde? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?*" [Mat. 16 v. 26].

Nu e deci o nebunie a crede că fericirea o putem găsi numai în bunurile lumești și că pentru comunizarea lor trebuie să recurgem la vărsarea de sânge, la teroare și silă? A văzut cineva vreodată: o virtute născută din păcat, sau o fericire plămădită din ruină, sânge, moarte și blestem?

Domnul nostru Isus Hristos nu învață pe oameni să disprețuiască bunurile materiale ori chiar să se lapede de ele, fiindcă ar fi ele în sine rele și păcătoase. Aceasta nu! — căci bunurile materiale sunt de Dumnezeu făcute și-i sunt date omului ca să-i fie de folos pentru susținerea vieții și pentru înfăptuirea scopurilor celor mai înalte, în legătură cu desăvârșirea lui. Dar Domnul nostru Isus Hristos învață pe oameni să se ferească de ispitele spre lăcomie, spre furt, spre nedreptate, spre răpire, spre asuprire și nemilostenie, spre răsunare și spre alte păcate întru câștigarea și folosirea bunurilor materiale. Urmând Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos, ca niște urmași ai apostolilor Lui în slujba mântuirii sufletelor, Vă învățăm și Noi, iubiiții noștri fii sufletești, să țineți la moșiile Voastre și să nu le vindeți străinilor, ci să le sporiți cu munca Voastră cinstită; să țineți la casele Voastre, la familiile Voastre și la familia cea mare a neamului nostru și la pământul românesc — dar pe toate să le chivernisiți în duhul credinței în Dumnezeu și având pururea înaintea ochilor Voștri ținta cea din urmă a vieții omenesti, care este la Dumnezeu.

Mai presus de toate Domnul și Mântuitorul nostru Isus Hristos

așază porunca cea mare a iubirii, singura care este în stare să clădească fericirea între oameni, pacea, ordinea și buna înțelegere, în societatea omenească.

Pentru înfăptuirea acestei împărății a iubirii între oameni a lăsat Mântuitorul în lume Biserica Sa, trupul lui Hristos, ale cărui mădulare suntem noi fieștecare. Și precum în trup mădularele îngrijesc unele de unele sprijinindu-se, așa și în societatea creștinilor dragostea ce-i leagă pe toți poartă grijă de fiecare. Numai prin legătura aceasta a iubirii și prin puterea ei se pot înfăptui lucruri trainice și în viața popoarelor și a statelor, iar nu prin urcină ce o propoveduiesc învățătorii mincinoși ai comunismului. „*Căci dacă zice cineva: iubesc pe Dumnezeu, dar pe fratele său îl urăște: mincinos este. Pentru că celce nu iubește pe fratele său, pe care l-a văzut, pe Dumnezeu, pe care nu l-a văzut, nu poate să-l iubească*" [I. Ioan 4 v. 20].

De sigur că societatea omenească n'a ajuns la desăvârșirea morală, cerută în evanghelia lui Hristos. Dar pentru aceasta nu-i de vină sfânta evanghelie, ci sunt de vină oamenii cari nu ascultă de ea, ci o calcă și nesocotesc. Și cele mai înaintate popoare creștine se găsesc încă la începutul alfabetului întru învățarea și mai ales întru împlinirea evangheliei Domnului Isus Hristos. De aici urmează că această sfântă evanghelie nu e un lucru învechit, ci ei îi aparține viitorului. Încă mult au de învățat oamenii și popoarele dela ea. Aluatul evangheliei dospește omenească de aproape 2000 de ani, dar vremea coacerii e în mâna lui Dumnezeu care conduce lumea după planul Său, necunoscut nouă oamenilor.

Mântuitorul a venit în lume nu ca să prefacă pietrele în pâini, ci ca să întemeieze în ea împărăția lui Dumnezeu, cea împărăție care ia ființă în lăuntrul omului și de acolo se revărsă în afară în fapte și orânduiri potrivite voinței lui Dumnezeu. Dacă ținem seamă că noi oamenii n'avem nimic ce să nu fi primit dela Dumnezeu, vom înțelege cât de adevărate sunt cuvintele Mântuitorului: „*Nu duceți grijă spunând: ce vom mânca, ori ce vom bea, ori ce ne vom îmbrăca? Că după toate acestea se străduiește să vă dea Tatăl și dreptatea Lui și acestea toate*

se vor adăoga vouă" [Mat. 6, v. 31—33]. Iar „*impărăția lui Dumnezeu nu este demâncare și bucurie în dreptate și pace și bucurie întru Duhul Sfânt*" [Romani 14, v. 17].

Celce deslănțue patimile omenești și „*scoate sabia, de sabie va pieri*" — a zis Mântuitorul. Nu vedem cum se dovedește și acest adevăr în cele petrecute în Rusia, unde de curând 16 din conducătorii de eri ai comunismului au pierit de aceeași soartă pe care dânsii au pregătit-o altora? Oare nu sunt trecuți prin sabie în Spania ceice au deslănțuit nebunia comunismului? Dar înzadar au sfărâmat comunistii statuele lui Hristos, căci numele Lui nu l-au putut scoate din inimi, iar glasul Lui îl auzim de peste veacuri spunându-ne: „*Nu vă temeți de ceiceucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă; temeți-vă mai curând de acela care poate și sufletul și trupul să le piarză în Gheena*" [Mat. 10, v. 28].

Dacă societatea omenească mai suferă de rele, acestea trebuiesc îndreptate nu cu forța și silnicia, ci prin traducerea în viață a poruncilor lui Hristos despre dragoste și dreptate. Numai evanghelia lui Hristos poate înstăpâni în suflete pacea, singura care dă trainicie și păcii din lume.

Fiii neamului nostru să tragă toate învățămintele din cele petrecute la alte popoare și să nu se lase ademiniți la fapte ce samănă jale în lume. Să nu-și plece urechea la învățăturile nelegiuite ale comunistilor, aducându-și aminte de cuvintele sf. apostol Pavel: „*Chiar dacă noi înșine sau un inger din cer ar vesti altă Evanghelie decât aceea pe care v'am vestit-o, să fie anatema!*" [Gal. 1, v. 8].

Dragi fii ai neamului nostru! Nu ascultați de șoaptele învățătorilor mincinoși și de îndemnurile lupilor îmbrăcați în piele de oaie. Aceștia se ascund printre muncitorii din fabrici și diferitele ateliere, răspândesc vorbe pe șoptite la urechile creștinilor noștri, intră în sectele cari atacă credința și biserica noastră, răspândesc pretutindenea neîncredere în statul nostru, folosesc cu viclenie nemulțumirile cari sunt legate de criza grea prin care trece lumea întreagă, trimit în toate părțile gazete și tipărituri pline de otravă și toate le fac cu gândul să răstoarne ordinea din țară și apoi să dea năvală asupra ei, ca să o stă-

pânească. Ori unde ați întâlni oameni cu mintea tulburată de rădăcirea bolșevică, Voi să-i arătați paznicilor ordinii din statul nostru și să nu vă întovărășiți cu ei. Ci umblați pe calea înțeleaptă a părinteștilor datini, pe care Vă povățuește, cu iubire de mamă, sfânta noastră Biserică ortodoxă.

Iubiți-Vă neamul din care faceți parte și pe care milostivirea Părintelui ceresc l-a adus în staulul cald al aceleiaș Patrii.

Iubiți-Vă pământul care adăpostește oasele scumpe ale părinților Voștri și fiți gata în orice clipă să Vă dați viața pentru apărarea lui.

Fiiți cu credință neclintită față de M. S. Regele Carol II, pe care bunul Dumnezeu l-a rânduit să ne fie cărmuitor înțelept și plin de iubire

În această dragoste și credință față de Dumnezeu, față de Patrie și față de Rege să Vă creșteți și scumpele Voastre odrasle. Căci întru creștinăscă și românească lor viețuire Vă veți binecuvânta de către Tatăl cel din ceruri.

La sfatul ce l-am ținut împreună în Sibiu, la scaunul sfintei noastre mitropolii, Noi părinții și păstorii Voștri duhovnicești, în dragostea ce o purtăm în inimile noastre către Țară, Neam, Rege și Biserică, și cu purtarea de grijă ce o avem către mântuirea sufletelor Voastre, am hotărât să Vă trimitem aceste învățături și povești. Noi avem încredere în înțelepciunea dreptcredinciosului nostru popor și știm că nu-și va deschide urechile și sufletul spre învățăturile pierzătoare ale prorocilor mincinoși din zilele noastre, dar am voit să Vă aducem aminte de cuvântul apostolului: „*Voi, iubiiții, acestea mai înainte știind, păziți-vă, ca nu cu înșelăciunea celor fărădelege fiind strămuțați, să cădeți dela întărirea voastră. Ci să creșteți întru harul și cunoștința Domnului nostru și Mântuitorului Isus Hristos*". [II Petru 3, 17—18].

Pe lângă acestea, împărtășindu-Vă arhierestile Noastre binecuvântări, am rămas

Sibiu, la 22 Septembrie, anul Domnului 1936

ai Voștri ai tuturoră de tot binele voitori

NICOLAE

arhiepiscop și mitropolit

ANDREI
Episcop al Aradului

VASILE
Episcop al Caransebeșului

NICOLAE
Episcop al Orăzii

NICOLAE
Episcop al Clujului

Hananienei și cu duiosia surorilor lui Lazăr în apropierea mormântului și cu părul despletit. Și se ruga și copilașii cu mânuțele încrucișate, ca niște cete îngerești în jurul tronului dumnezeesc. Răsuna toată cetatea de glasul rugăciunii lor fierbinți și de cântecele lor aprinse. Irmoasele închinătorilor biruiră chiotele năvălitorilor. Se sguduia văzduhul de tăria suspinărilor:

— Greșit-am, Doamne, greșit-am la cer și înaintea Ta și nu mai suntem vrednici a căuta la înălțimea mării Tale!

— Dar totuși Tu ești nădejdea mântuirii noastre!

— Curățește-ne de toată spurcăciunea sufletului și a trupului și scapă-ne din prinsoarea Hunilor!

— Căci nu voiești să mântuiești pe cei drepti, ci pe cei păcătoși!

Episcopul Anian urmărea cu grijă mersul rugăciunii și se umdea de isbucnirile ei vajnice. De-aceia își zicea în gândul său:

— Așa era și rugăciunea lui Moise, prin care a biruit pe Amaleciți! Așa era și rugăciunea lui David, prin care a răpus pe Filistenii! Așa era și rugăciunea Macabeilor, prin care au mântuit cetatea Ierusalimului de armele Ptolomeilor! Prin așa rugăciune ne putem mântui și noi!...

Abia alunecară aceste iconițe peste

oglanda minții sale și deodată răsăriră doi ostași grăbiți în biserică, spărgându-și drum spre el prin codrul mulțimei.

— S'a ridicat un colb mare la răsărit! Pare-un covor cenușiu, spânzurat între cer și pământ! Îi grăi cel ajuns întâi în fața lui.

— S'a ivit din senin un nor negru la apus! Pare-un smeu cu foc în nări! adause îndată și al doilea.

La auzul acestor cuvinte fața bunului păstor se lumină ca un soare ce răsare și buzele lui rostră cu veselie:

— Bucurați-vă fiilor, căci Dumnezeu ne-a ascultat rugăciunea și ne-a trimis ajutorul cel cerut! Norul din apus va vărsa furtuna, care va zăgăzui năvala vrăjmașilor, iar colbul din răsărit ne va aduce șireagul oștirilor desrobitoare, cari vor împraștia ca pe o pleavă, toată hoarda păgânească!

La vvestea minunii mulțimea învie ca o făclie de Paști, din noaptea sbuciumului și prinse a cânta imnul mulțumirii și al slăvirii lui Dumnezeu, pentru milostivirea cerească. Și pe când fierbea văzduhul de melodia cântecului săltăreț, porni să urle un vihor greu, cu tunete și grindină, care respinse îndată sub ziduri cetele năvălitoare. Iar când se potolii furorul lui biuroitor, se năpustiră oștile viteazului Aetius, asupra barbarilor, căzură visigoții lui Teo-

doric pe ei, îi isbiră roiriile alanilor, îi încolțiră păcurile francilor și-i copleșiră stolurile burgunzilor. Îngrozit de loviturile vijelioase Attila o luă la fugă, dimpreună cu toate hoardele. Și în vreme ce scărănea el din dinți și blestema cumplit în lungul drumului rușinos, creștinii slăveau și binecuvântau cu bucurie în biserică cetății: numele lui Dumnezeu...

Pr. A. Nanu

Analiza scrierilor lui Clemente Alexandrinul (filosoful-moralistul-gnosticul)

(1) de Iosif E. Naghiu
student-teolog, Cluj

P. S. Sale episcopului Nicolae Colan

După istoricul bisericesc Eusebiu,¹ Alexandria a primit creștinismul încă din epoca apostolică, dela Sf. Marcu, discipolul Sf. Petru. În secolul al II-lea aci își dezvoltă activitatea gnosticii Bazilide, Valentin și Carpocrat. Ca o reacțiune împotriva gnosticismului se formează celebra școală exegetică și catehetică din Alexandria.² Intre

¹ Historia ecclesiastica, 2, 16.

² Pr. Mihail Bulaeu, Școala catehetică patristică, Oradea, 1928.

reprezentații comunității creștine erau mulți cunosători ai filosofiei grecești și ai teologiei iudaice cari deseori discutau problemele teologiei Panten, care a explicat tainele sfintei Scripturi.³ Dela el nu ni-a rămas nici o carte. Intrucât niciunul dintre contemporanii săi, sau dintre istoricii de mai târziu, nu pomenește despre vreo scriere a lui Panten, putem presupune că n'a scris nimic. A rămas însă celebru prin elevul său, Titus Flavius Clemens, cunoscut sub numele de Clemente Alexandrinul. Asupra vieții lui Clemente Alexandrinul⁴ avem puține date. S'a născut probabil în jurul anului 150 în vreun oraș din Grecia. Unii presupun că s'a născut la Atena, în orașul interferențelor spirituale, a curentilor de gândire din acea epocă. Părinții săi erau păgâni și el însuși era inițiat în misterele lui Eleusis și simbolurile religioase ale elinilor. De tânăr se convertește la creștinism. Nu se cunosc împrejurările cari l-au determinat să îmbrățișeze religia lui Isus. Se poate presupune că a fost fermecat de puritatea moralei evanghelice, de frumoasele sfaturi de celibat virginal, sau de faptul că în Evanghelii se găsește soluții satisfăc-

³ Historia ecclesiastica, 5, 10.

⁴ Tixeront, Patrologie.

Reorganizarea fondului de pensuni

Preocuparea, de natură religioasă-morală și culturală a preoțimii, a determinat această tagmă, ca interesele materiale de existență și viitor să le privească ca ceva secundar. Din această cauză, nici o altă categorie de salariați nu este într-o situație mai precară, decât acest corp de elită din serviciul cel mai nobil și înalt. Intre ciocan și nicovală, între picuri de milostenie, storși cu multă insistență din bugetul statului, și puțină dărnice a păstorilor, cu aceste izvoare anemice de venit, preoțimea nu își poate asigura nici cele mai modeste pretențiuni de viață ale prezentului, decum să-și economisească „bani albi pentru zile negre“.

Glasure răslețe s'au ridicat în cursul timpului, cerând repararea stării apăsătoare în care se sbate preoțimea, dar au avut aproape totdeauna rezultate puțin îmbucurătoare, ba negative chiar. Bugetul cultelor evoluează după sentimentele de simpatie, pentru preoțime, a titularului. Și dacă în prezent sufletul larg înțelegător al dlui ministru a reparat în parte nedreptatea trecutului, totuși mai avem mult de luptat până la satisfacerea tuturor doleanțelor preoțimii, în raport cu salarizarea și pensionarea în condițiuni normale și omenești.

Dar tendințele de îndreptare a situației în cele mai multe cazuri se reduc la câte un articol de gazetă, care trece neobservat, fără ca întreaga preoțime să se sesizeze și să-și însușească, fără ca încercarea de îndreptare a situației alarmante în care ne sbatem neputincioși să fie preocuparea statului a întrunirilor și conferințelor preoțești.

Dupăcum numai într'un trup sănătos poate să se sălășluiească un suflet luminat și viguros, totasemenea misiunea preoțească, religioasă și culturală, nu se poate îndeplini, în condițiuni normale, fără a fi la adăpostul grijii zilelor de mâne. Sărăcia de bunăvoie este podoaba de căpetenie a învățăturilor creștine pentru călugări și puștici, dar nu a preotului de mir cu obligațiuni familiare, sociale și culturale. În lume trăind, la cârma corabiei plutitoare pe valurile vieții, preotul trebuie să fie exemplul curățeniei, cu îmbrăcăminte ireproșabilă și bine îngrijită. Pe un preot, slab îmbrăcat și rustificat prin vâgăuniele uitate ale comunelor îndepărtate de centrele culturii contemporane, nime nu-l ascultă, nici nu-l prețuiește. Numai ținând pas cu tot ce se petrece în viața socială, culturală și politică (fără a se molipsi de cea din urmă) preotul poate fi la înălțimea chemării sale și poate impune cu prestigiu.

Pentru a fi la înălțime, pe lângă cultură, sufletul cizelat în focarul nobil al vieții teologice, este neapărat de lipsă și o bună stare materială. Dacă pentru obținerea diplomei de absolvire a academiei teologice se cer eforturi nu numai științifice, religioase și morale, ci și materiale — pentru menținerea titularului acestei diplome, la nivelul altor categorii de titrați, se impun sacrificii pe cari numai acel preot și le poate permite, care este bine salariat și cu o pensuni raportată la gradul corespunzător stării sale sociale.

Salarul preoțimii în raport cu pregătirea și misiunea sacră, îndeplinită cu conștiințozitatea pe care numai înaltele studii teologice o poate insufla individualității sale, este la un procent foarte scăzut. Asupra cauzelor nu mai insist. Cunoaștem cu toții tendința spre laicizare a aparatului de stat și indiferentismul religios al celor chemați să soluționeze anemica problemă a salarizării clerului. Și câți Doamne sânt între danșii, cari au crescut cu precursuri și parastase?

Dacă arzătoarea problemă de mai sus nu depinde de voința clerului, ci de bunăvoința altora, gospodărirea tezaurului comun al fondului de pensuni trebuie să fie grija de căpetenie a marelui preoțesc. Acestui fond, pentru a-și îndeplini cu prisosință rostul său, neapărat îi trebuie un alt suport de existență.

Încercările de a-l îngloba în bugetul statului au eșuat, și probabil spre norocul preoțimii. În cazul unei înțelegeri, preoțimea pensionară cu toate contribuțiile enorme la augmentarea fondului, putea fi lăsată la hatărul insuficient al clerului. Și cotele de pensie ar fi fluctuat anual în raport cu fărmiturile ce cădeau dela masa altor pensionari.

Cea mai practică și salvatoare soluționare a chestiunii fondului de pensie este preconizată de oficiul protopopesc Deva într-o adresă circulară trimisă protopopiatelor pentru studiere și luarea avizului tuturor preoților.

Problema pensionării după cerințele reale ale preoțimii am studiat-o și eu, și am compus chiar statutele, iar faptul că de aceeași problemă se preocupă și preoțimea altor tracte este o dovadă mai mult, că nevoia reorganizării fondului de pensuni este unanim dorită și reclamată de preoțimea arhiepiscopiei.

Normele după care se va conduce noul statut al fondului de pensuni, conform expunerii circulării protopopiatului Deva, este cel al „Cassei de pensuni“ a statului,

adeacă cu o cotizație lunară de 10% după salariul brut. Este normal, drept și echitabil a plăti o taxă conformă cu funcționarii statului, dacă membrii fondului pretind drepturile și favorurile pensionarilor de stat. Atunci venitele fondului vor fi de așa natură, că va putea plăti pensuni după normele stabilite de statutul funcționarilor publici, ba în condițiuni mai avantajoase chiar, fiindcă procentul preoților pensionari va fi totdeauna sub nivelul procentului pensionarilor de stat.

Am convingerea fermă, că sânt în asentimentul întregii preoțimii, și totodată binecuvântarea părintească a I. P. S. Sale Domnului Arhiepiscop și Mitropolit o vom dobânde în intențiunile noastre neșovăelnice pe drumul progresului și al asigurării materiale pentru timpul bătrânețelor, precum și în caz de deces a obținerii unei pensuni omenești pentru văduvele și orfanii de preot, — și propun următoarele:

1. Să se delege de fiecare protopopiat un preot, cu depline puteri la conferința de toamnă a clerului.

2. Delegații pe protopopiate se vor întruni sub președinția președintelui Asociației clerului, cu o zi înainte de conferința și vor lua în dezbateri articolele noului statut.

3. Noul statut va fi prezentat în ședința adunării asociației din următoarea zi și va fi susținut de delegații protopopiatelor.

4. Statutul votat de asociația generală a clerului, secția Sibiu, va fi înaintat spre aprobare Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc, cu rugămintea de a fi aplicat din ziua de 1 Ianuar 1937 cu ulterioara ratificare în sesiunea de primăvară a adunării eparhiale.

Pr. Coriolan Drăgan

AVIZ

Volumul al doilea din lucrarea: Hristos în școală, de părintele D. Călugăr, a ieșit de sub tipar și se poate comanda prin Librăria arhiepiscopescă, în vederea cateheților în învățământul primar.

Volumul al doilea cuprinde 498 pagini și costă Lei 220 exemplarul, la care se adaugă Lei 25 porto poștal.

Sibiu, 9 Septembrie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Sfântul Sinod

Miercuri dimineața s'a deschis, la Patriarhie, sesiunea de toamnă a Sf. Sinod al bisericii ortodoxe române.

După ce s'a oficiat un tedeum, în paraclisul patriarhiei, ședința s'a deschis sub președinția I. P. S. Patriarh Miron.

La ședință asistă și ministrul cultelor și artelor, dl Victor Iamandi.

I. P. S. Patriarh anunță că la ordinea zilei este: problema stilismului și a călugărilor agitatori, dela care a avut mult de suferit, în ultimul timp, biserica din Nordul Moldovei și a Basarabiei.

Deasemeni la ordinea zilei: Maglavitul, retipărirea Bibliei și statutul bisericii ortodoxe din America, — probleme date în comisii spre a fi discutate.

I. P. S. Patriarh a salutat apoi pe dl ministru al cultelor, care a mulțumit asigurând pe membrii Sf. Sinod, că e convins că: Biserica are un mare rost în viața statului și că-i va da sprijinul, ori de câte ori i se va cere.

I. P. S. Patriarh a comunicat, că a numit vicar al patriarhiei pe preacucerul preot I. Mihălcescu, decanul facultății de teologie din București.

Deasemeni, a fost numit vicar al mitropoliei Iașilor: arhimandritul Valeriu Măglaș.

La începutul ședinței de Joi I. P. S. Patriarh a salutat pe cei trei episcopi numiți în ultima vreme: Gr. Leu al Argeșului; Popovici Colan al Clujului; și Nicolae Nicolae al Oradiei.

A arătat apoi meritele care i-au urcat la această treaptă și le-a urat păstorire îndelungată și de folos bisericii.

În discuțiile dela ordinea zilei, s'a hotărât să se ceară posturi de misionari la ministerul cultelor, spre a se întări misionarismul în viața pastorală.

Nr. 6316—1936

Comunicări

Se aduce la cunoștință că erezii după Păr. Ambrozie Tătar din Hetur, decedat la 14 Aprilie 1936, în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoțesc au primit dela Cassa arhiepiscopescă din Sibiu, în numerar, fără nici o reținere, ajutorul de Lei 30.000.

Sibiu, din ședința secției economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 16 Septembrie 1936.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 7145—1936.

Se aduce la cunoștință, că dl Candid Popa profesor supl. la Academia teologică în baza §-lui 5 din Regulamentul fondului de ajutorare preoțesc, a ridicat dela Cassa arhiepiscopescă din Sibiu în numerar fără nici o reținere, ajutorul de înmormântare de Lei 15.000.— (Lei cincisprezece mii) după soția sa Elisaveta C. Popa, decedată la 9 August 1936.

Sibiu, din ședința secției economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 16 Septembrie 1936.

Consiliul Arhiepiscopesc

toare marilor probleme teologice-metafizice și o justă apreciere a rolului nostru în lume. Studiază la aproape toate centrele culturale ale epocii (Egipt, Grecia, Asiria, Palestina). Înarmat cu făclia culturii evanghelice și dotat cu un rar talent oratoric, revine în Alexandria, devenind presbiter și profesor la școala catehetică. Ca profesor, era un cald propovăduitor al adevărului revelat spre care i se deschidea calea prin filosofia platonice ce o învățase în Grecia. Lecțiile lui erau la nivelul filosofiei și a științei timpului și prin aceasta atrăgeau un public numeros. Dintre elevii lui Clemente Alexandrinul, cel mai celebru e polihistorul și polihistorul Origen.

La anul 202, împăratul Septimius Severus închide școala Alexandrină, în care vedea un focar al creștinismului. Clemente Alexandrinul se refugiază în Capadochia, la un fost elev al său, la episcopul Alexandru. Asupra ultimilor ani ai vieții nu știm aproape nimic. La anul 211 episcopul Alexandru al Capadochiei îl trimite cu o scrisoare la comunitatea din Antiochia, ca pe un bun presbiter, care și-a servit biserică.⁵

Nu cunoaștem nici data morții marului dascăl. La 215, sau la 216, Alexandru, episcopul Capadochiei, într-o scrisoare trimisă lui Origen,⁶ vorbește despre foștii

dascăli Panten și Clemente. De aci putem deduce că la această dată era mort. N'a fost sanctificat, dar activitatea sa multilaterală merită a fi discutată, atât pentru opera catehetică desvoltată la Alexandria, cât mai ales pentru scrierile și pentru ideile pedagogice pe cari unii le consideră ca cea mai clară expunere a pedagogiei patristice.

După Eusebiu din Cezareea,⁷ Clemente Alexandrinul a scris: Opt cărți de Stromate, cari se 'ntitulează „Stromatele de memorii gnostice, după veritabila filosofie a lui Titus Flavius Clementus“; tot așa de numeroase sânt și cărțile numite Hipotipoze, unde citează cu numele pe Panten ca maestru al său și unde expune explicațiile asupra Scripturii și a tradiției. I se mai atribuie o carte de exortatie adresată grecilor, 3 cărți cu titlul Pedagogul, o altă carte intitulată: Care bogat se va mântui? Scrie o carte asupra Paștilor, tratate despre post, despre supunere, o carte de exortatie pentru răbdare adresată noilor botezați, o carte numită Canon eclesiastic, sau împotriva iudaizanților, pe care o adresează episcopului Alexandru.⁸

Nu ni s'au păstrat toate operele lui Clemente Alexandrinul, dar spre satisfacție noastră ni s'au păstrat cele mai importante: Profetia, Pedagogul și Stromata. Cea mai rețetabilă pierdere e „Hypotipoze“ pe care o citează deseori Fotie. Fotie încearcă să

corecteze anumii termeni și anumite ipoteze din această operă,⁹ dar o consideră, în general, o operă de mare valoare.

Vom încerca să expunem ideile mai importante ale lui Clemente Alexandrinul, dar nu pe opere (în sensul ca să rezumăm fiecare operă) ci după problemele pe cari le tratează. Ne vom folosi de împărțirea făcută de abatele Gustave Bardy, în traducerea franceză a scrierilor lui Clemente Alexandrinul, apărută în colecția „Moralistes Chrétiens“ de sub conducerea lui M. Bandin, profesor la facultatea teologică a universității din Strasbourg.

⁸ Abbé Gustave Bardy, Clement D'Alexandrie, pg. 17.

Câteva note biografice despre fostul profesor Ioan Cioncă. — Preotul nostru Ioan Dordea din parohia Hașag, protopopiatul Mediașului, ne comunică din viața amintitului fost cel dintâi profesor al actualului nostru Suveran, câteva date, din care publicăm următoarele:

Cu prilejul serbărilor culturale, desfășurate de curând la Blaj, ziarele spuneau că primul profesor ardelean, Ioan Cioncă, al M. Sale Regelui Carol II, ar fi fost din regiunea Sibiu-Rășinari, ear un ziar din Cluj scria că I. Cioncă era din Rășinari.

Pentru constatarea adevărului vă comunic, că Ioan Cioncă profesorul M. Sale Regelui a fost din comuna Hașag, județul

Sibiu. A terminat cursul clerical în anul școlar 1871/72, cum se poate vedea din Programă institutului pedagogic-teologic a seminarului „Andreian“ publicată de fericitul fost director-profesor Ioan Hania în anul 1885.

Ioan Cionca, un tiner foarte inteligent, — cum spunea tatăl meu învățător, — îndată după absolvirea teologiei și-a vândut câteva parcele de pământ ce avea și astfel, ajungând la bani, s'a înscris la liceul „A. Șaguna“ din Brașov unde a luat examenul de maturitate (baccalaureatul) și a trecut la București. Aici a fost numit profesor, — știind perfect limba germană, — la o școală luterană.

Prin vara anului 1887—88 mi-aduc aminte a fost prin Hașag, chiar și'n casa părinților mei, și văzându-mi atestatul de prima clasă gimnazială dela gimnaziul luteran din Sibiu, m'a cinstit cu un pol, zicând tatălui meu: „Lasă băiatul să termine 4 clase secundare la acest gimnaziu, apoi trimite-l mie, eu îi voi purta de grijă, îl voi feriți“...

După ce în 1901 am ajuns preot în comuna mea natală Hașag, am corespondat cu profesorul Cionca. Mi-a trimis și cărți dela București, și fotografii ale sale dela comuna Cacovița, de lângă Sebeș, unde petrecea vara, locul natal al soției sale, fiica preotului Ioan Mihai, fost pe vremuri în serviciul Consistoriului nostru arhiepiscopesc la Sibiu.

Renunțata pianistă Aurelia Cionca — astăzi măritată Pipoș, — artistă mult apreciată și patronată de Regina Elisabeta (Carmen Sylva) a României, — este fiica profesorului Ioan Cionca.

⁵ Eusebiu, Historia ecclesiastica, 6, 11.

⁶ Eusebiu, Historia ecclesiastica, 6, 14.

⁷ Eusebiu, Historia ecclesiastica, 4, 13.

